

МОНГОЛ УЛСЫН
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2022 оны 04 сарын 05 өдөр

Дугаар 1157

Улаанбаатар хот

Заавар батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 7, 8 дугаар зүйл, Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсэг, Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг таних, илрүүлэх зааврыг нэгдүгээр, Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг илрүүлэх асуулгыг хоёрдугаар, Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг шаардлагатай дэмжлэг тусалцаа үзүүлэх, холбон зуучлах үйлчилгээ үзүүлэх зураглалыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Энэхүү зааврыг хэрэгжүүлж, үр дүнд хяналт тавьж ажиллахыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны Гэр бүлийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар /Н.Баярмаа/, Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар /Г.Батдорж/-т тус тус даалгасугай.

САЙД

А.АРИУНЗАЯА

151201460

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайдын 2022 оны 04 сарын 05 өдрийн 10/37
дугаар тушаалын нээдүгээр хавсралт

ХҮН ХУДАЛДААЛАХ ГЭМТ ХЭРГИЙН ХОХИРОГЧИЙГ ТАНИХ, ИЛРҮҮЛЭХ ЗААВАР

Үндэслэл:

Монгол Улс нь НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейгаас батлан гаргасан Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг Конвенцын нэмэлт болох Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, шийтгэх тухай протоколд 2008 онд нэгдсэн орсон.

Монгол Улс Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийг 2012 онд батлан, 2015 онд шинэчлэн найруулсан Эрүүгийн хуулийн 13.1 дүгээр зүйлд хүн худалдаалах гэмт хэргийг хуульчлан, 12.3 дугаар зүйлд бэлгийн мөлжлөг, 12.6 дугаар зүйлд биеэ үнэлэхийг зохион байгуулах, 13.13 дугаар зүйлд албадан хөдөлмөрлүүлэх, 16.6 дугаар зүйлд буюу хүүхэд худалдах, 16.8 дугаар зүйлд хүүхдэд садар самууныг сурталчлах, уруу татах, 16.9 дүгээр зүйлд хүүхэд оролцуулж садар самууныг сурталчлах, 16.10 дугаар зүйлд хүүхдээр тэвчишгүй хөдөлмөр эрхлүүлэх гэмт хэргийг тус тус хуульчилсан байдаг.

Цагдаагийн байгууллагын гэмт хэргийн статистик мэдээллээр 2021 онд хүн худалдаалах гэмт хэрэг 8, бэлгийн мөлжлөгийн гэмт хэрэг 3, биеэ үнэлэхийг зохион байгуулах гэмт хэрэг 9, албадан хөдөлмөрлүүлэх гэмт хэрэг 1, хүүхэд худалдах гэмт хэрэг 1, хүүхдэд садар самууныг сурталчлах, уруу татах гэмт хэрэг 19, хүүхэд оролцуулж садар самууныг сурталчлах гэмт хэрэг 2, хүүхдээр тэвчишгүй хөдөлмөр эрхлүүлэх гэмт хэрэг 1 бүртгэгдсэн. Шүүхийн статистик мэдээллээр бэлгийн мөлжлөгийн зорилгоор хүн худалдаалах хэрэг 3, бэлгийн мөлжлөгийн 1 гэмт хэргийг тус тус шийдвэрлэгдсэн байна. Харин хүний цус, эс, эд, эрхтнийг хууль бусаар авах, хүүхдээр гуйлга гуйлгах гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй байна.

БНСУ-ын Засгийн газрын дэмжлэгтэйгээр “Монгол Улс дах эмэгтэйчүүдийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, бэлгийн мөлжлөгийн хохирогчид туслалцаа үзүүлэх” төслийг 2019 оноос хэрэгжүүлж, төслийн хүрээнд хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг таних, илрүүлэх арга зүйн зөвлөмжийг агуулсан гарын авлагыг боловсруулавд байна.

Иймд тус гарын авлагыг албан хэрэгцээндээ ашиглах мэргэжлийн бүлгүүд ялангуяа нийгмийн хамгааллын салбарын мэргэжилтнүүдийг удирдлага, арга зүйгээр хангах шаардлагатай.

Зорилго: Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, энэ төрлийн гэмт хэргийн хохирогчийг таних, илрүүлэх, холбон зуучлах үйлчилгээнд хамруулахад арга зүйн заавар өгөхөд чиглэнэ.

Зарчим:

1. Хохирогч төвтэй, хүний эрхэд суурилсан хандлагаар хохирогчийг таних, илрүүлэх;
2. Үйлчлүүлэгч бүрийн онцлог, хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн байх;
3. Хохирогчийн хувийн нууцлалыг хамгаалах, сахих.

Хамрах хүрээ:

Төрийн захиргаа, төрийн үйлчилгээний албанд гүйцэтгэх, туслах албан тушаалд ажиллаж буй албан хаагч, үйлчилгээ үзүүлэгч төрийн бус байгууллагын мэргэжилтнүүд.

Зааврыг хэрэглэх:

Энэхүү зааврыг хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг таних, илрүүлэх, хамгаалах, тэдэнд үйлчилгээ үзүүлэх, холбон зуучлах үйлчилгээг анхан шатанд үзүүлж буй үйлчилгээ үзүүлэгч төрийн ба төрийн бус байгууллагын ажилтнууд албан хэрэгцээндээ ашиглана.

Нэг. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг таних, илрүүлэх

1.1. Хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртсөн байх магадлалтай хохирогч нь баг, хорооны нийгмийн ажилтан, хүүхдийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнд хандсан бол хохирогчийг илрүүлэх асуулгыг ашиглан тогтооно.

1.2. Нийгмийн ажилтан, хүүхдийн асуудал эрхэлсэн мэргэжилтэн нь хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч байх магадлал илэрсэн тохиолдол бүрт Цагдаагийн байгууллага, Тагнуулын байгууллагад заавал мэдээлнэ.

1.3. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг таньж мэдэх, илрүүлэхдээ Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Хүйсийн тэгш эрх төвийн хамтран гаргасан анхан шатны нэгжид ажиллаж буй мэргэжилтнүүдэд зориулсан Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг илрүүлэх гарын авлагыг хэрэглэнэ.

1.4. Нийгмийн ажилтан, хүүхдийн асуудал эрхэлсэн мэргэжилтэн нь Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг илрүүлэх гарын авлагыг ашиглан Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 12.3.1-т заасан ажлын байраар хангах, мэргэжлийн сургалтад хамруулах үйлчилгээ үзүүлэх журмын хэрэгжилтийг хангах, энэ төрлийн гэмт хэргийн хохирогчид шаардлагатай дэмжлэг туслалцаа, холбон зуучлах үйлчилгээ үзүүлнэ.

Хоёр. Үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагад хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг холбон зуучлах

2.1. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг илрүүлсэн тохиолдолд мэргэжлийн, дагнасан үйлчилгээ үзүүлэгч төрийн бус байгууллагад хандуулна.

2.2. Үйлчилгээ үзүүлэгч төрийн бус байгууллага нь хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод анхан шатны болон нөхөн сэргээх үйлчилгээнд хамруулахдаа Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчид үзүүлэх нийгмийн үйлчилгээнд тавих нийтлэг шаардлага MNS6418:2013 стандартыг баримтлан ажиллана.

2.3. Холбон зуучлах үйлчилгээгээр хүлээн авсан хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчдод үзүүлж буй үйлчилгээний тухай мэдээллийг тогтмол солилцох, эргэх холбоотой ажиллана.

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайдын 2022 оны 07 сарын 25 өдрийн А/К-7
дугаар тушаалын хоёрдугаар
хавсралт

**НИЙГМИЙН АЖИЛТАН БОЛОН ХҮҮХДИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
АЛБАН ХААГЧИЙН ХҮН ХУДАЛДААЛАХ ГЭМТ ХЭРГИЙН
ХОХИРОГЧИЙГ ИЛРҮҮЛЭХ АСУУЛГА**

Нийгмийн ажилтан, хүүхдийн асуудал хариуцсан албан хаагч нь хүн худалдаалах гэмт хэргийн эрсдэл бүхий иргэн, насанд хүрээгүй хүнийг /хүүхэд/-ийг /цаашид хүн гэнэ/ илрүүлэхдээ гарын авлагын шалгах хуудсыг бөглөнө.

Асуулга:

№	Асуулт	Тийм	Үгүй	Дэлгэрэнгүй мэдээлэл тэмдэглэх
Суурь үзүүлэлт:				
1.	Нас:			
2.	Хүйс:			
3.	Суралцаж буй байдал:			
4.	Амьдралын нөхцөл байдал			
Үндсэн үзүүлэлт. Зөвлөмж:				
<ul style="list-style-type: none">Нийгмийн ажилтан болон хүүхдийн асуудал эрхэлсэн мэргэжилтэн нь дор тавигдсан асуултаас гадна тухайн хүний яриа, бусад нөхцөл байдал, өөрийн мэдрэмжээр асуултуудыг нарийвчлан тодруулах замаар хохирогч мөн эсэхийг тогтоохыг зорино.Хүн худалдаалах гэмт хэрэг, бэлгийн мөлжлөгийн хохирогчтой өнгөрсөн үйл явдлын талаар олон удаагийн давтамжтай ярих нь сэтгэл зүйн дарамтанд орох эрсдлийг бий болгож байдаг тул анхаарч ажиллана.Ярилцлагын явцад хүн худалдаалах хэргийн хохирогчтой хүн худалдаалах гэмт хэрэг, бэлгийн мөлжлөгт өртөгч, биеэ үнэлэгч гэх мэт үгсийг аль болох ашиглахаас татгалзана.Хохирогч төвтэй хандлагатай, хүний эрхийн мэдрэмжтэй, ярилцлагын асуултуудыг аль болох ойлгомжтой байдлаар тайлбарлан, тодорхой хариулт авахыг зорьж ажиллана.Ярилцагчийн асуултад хариулж буй байдал логик холбоотой байгаа эсэхэд анхаарлаа хандуулж, эргэлзээтэй санагдсан хариултыг 4-5 асуулт, хариулт явуулсны дараа дахин тодруулан асууж нягтална.10 буюу түүнээс дээш асуултанд “Тийм” гэсэн хариултыг өгч байвал хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон байх магадлалтай гэж үзнэ.Ярилцлагын явцад илэрсэн хохирогч болсон эсхүл хохирогч байх магадлалтай өөр хүмүүсийн талаяарх мэдээллийг тодорхой тэмдэглэж, яаралтай цагдаа, тагнуулын байгууллагад мэдээлнэ.Нийгмийн ажилтан болон хүүхдийн асуудал эрхэлсэн мэргэжилтэн нь тухайн хүүхдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон байх магадлалтай гэх үндэслэл байвал нутаг дэвсгэрийн цагдаагийн байгууллага эсхүл тагнуулын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтанд хандаж, шуурхай арга хэмжээг авна.				
1.	Гэр бүлээсээ тусдаа амьдарч байна уу?			
2.	Хүссэн үедээ эцэг, эхтэйгээ уулзах боломжгүй байна уу?			

3.	Хүүхэд сургуульд явахаа больсон уу?			
4.	Зан авирт огцом өөрчлөлт гарсан шинж ажиглагдсан уу?			
5.	Бэлгийн мөлжлөгт өртсөн байх магадлалтай талаар мэдээлэл авсан уу?			
6.	Тухайн хүн өөрөө бэлгийн мөлжлөгт өртсөн талаар мэдээлэл өгсөн үү?			
7.	Хөдөлмөрийн мөлжлөгт өртсөн байх магадлалтай талаар мэдээлэл авсан уу?			
8.	Тухайн хүн өөрөө хөдөлмөр мөлжлөгт өртсөн талаар мэдээлэл өгсөн үү?			
9.	Хэт урт цагаар, амралтгүйгээр ажилладаг уу?			
10.	Яриа нь эмх цэгцгүй, эргэлзсэн эсвэл сэтгэл санааны дарамт, хүчирхийлэл, сэтгэцийн хувьд хэвийн биш байгаа байдал харагдаж байна уу?			
11.	Бие махбодын хүчирхийллийн шинж тэмдэг илэрч байна уу?			
12.	Ажлын байран дээр хоног төөрүүлдэг, ажлын байрандаа амьдардаг эсэх?			
13.	Хүүхэд аймхай, цочимхой, хүлцэнгүй, бусдаас хараат шинж байна уу?			
14.	Хоол хүнс, амралт, нойр, эмнэлгийн тусламж дутагдсан шинж тэмдэг илэрч байна уу?			
15.	Ихэвчлэн өөрийг нь хянадаг эсвэл нөхцөл байдлыг байнга хянаж байгаагаа илэрхийлдэг хэн нэгэнтэй хамт байдаг уу? (хаашаа явах, хэнтэй уулзах, ярилцах, асуултад юу гэж хариулах талаар байнга заадаг, хянаж шалгадаг гм)			
16.	Тухайн хүнд юу хэлэхийг зааж сургасан шинж ажиглагдаж байна уу?			
17.	Хэвийн амьдрахад тохиромжгүй нөхцөлд амьдарч байна уу?			
18.	Өмнө нь гэмт хэрэг, ялангуяа бэлгийн эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэргийн хохирогч болж байсан уу?			
19.	Тухайн амьдарч буй газраа чөлөөтэй орхиж чадах уу?			
20.	Улирлын чанартай хувцас дутагдсан, эсвэл насандаа			

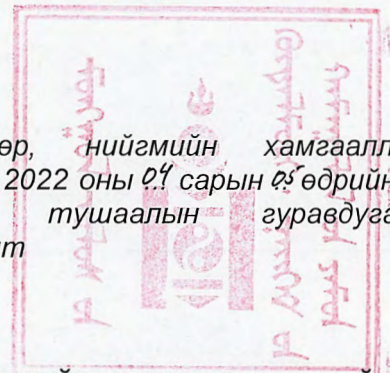
	тохирохгүй илт бэлгийн болон хөдөлмөр мөлжлөгт өртөж буйг илтгэх хувцас, хэрэгсэлтэй байна уу?			
21.	Хийсэн ажлынхаа хөлсийг тохиролцсон хэмжээндээ авч чадсан эсэх?			
22.	Хөдөлмөр эрхэлсэн хөлсийг хэн нэгэн шууд болон шууд бусаар авдаг байсан уу? (эцэг эх, гэр бүл, хамаатан садан, ажил олгогч гм)			
23.	Аюулгүй байдлыг нь хангах яаралтай үндэслэл байна уу?			
24.	Амь нас, эрүүл мэндэд нь ноцтой хохирол учруулж болзошгүй бусад хүчин зүйл байгаа юу?			
25.	Ямар нэгэн хүчирхийллийн улмаас гэрээсээ зугатааж, оргож байсан уу?			
26.	Цагдаагийн байгууллагаар эрэн сурвалжлагдаж байсан уу? (хэдэн удаа)			
27.	Амиа хорлох, биеэ гэмтээх оролдлого хийж байсан уу?			
28.	Цагдаагийн байгууллагад зөрчлийн улмаас саатуулагдаж байсан уу?			
Тэмдэглэл:				

Асуулга: Эрсдэл бүхий гадаадын иргэнээс авах асуулга

№	Асуулт	Тийм	Үгүй	Дэлгэрэнгүй мэдээлэл тэмдэглэх
Суурь үзүүлэлт:				
1.	Нас:			
2.	Иргэншил:			
3.	Ажил эрхлэлт			
4.	Цалин хөлстэй эсэх			
5.	Та Монгол хэл мэдэх үү, мэддэг бол ямар түвшинд мэддэг вэ?			
6.	Монголд хэзээ, хэрхэн, хэнтэй, яаж ирсэн бэ?			
7.	Таниас зөвшөөрөл авалгүйгээр визний хугацааг сунгах, ажлын байр өөрчлөх тохиолдол гарч байсан уу?			
8.	Яагаад Монгол Улсад ирж, ажиллах болсон бэ?			

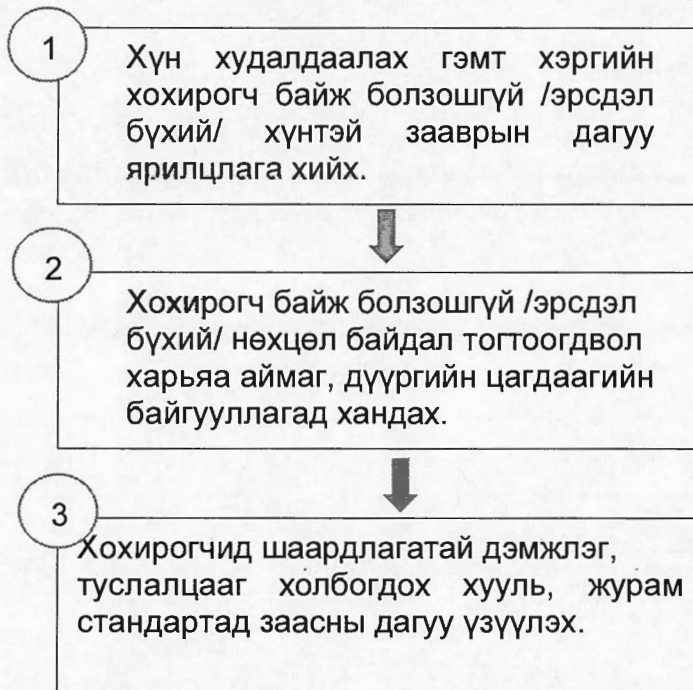
	Таныг энд ирүүлэхийн тулд хэн нэгэн ятгах, дарамтлах зэргээр нөлөөлсөн үү?		
9.	Таны Монгол Улсад ирэх зардлыг хэн хариуцсан бэ?		
10.	Та одоо Монгол Улсад ямар нөхцөлд ажиллаж амьдарч байна вэ?		
11.	Та өдөрт, долоо хоногт хэдэн цаг ажилладаг вэ?		
12.	Та одоо эрхэлж байгаа ажлаа хийж эхлэхдээ хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан уу?		
13.	Танд мэдээлэл, харилцаа, холбооны хэрэгсэл ашиглах боломж байдаг уу?		
14.	Ажил олгогч тантай анх тохирсноосоо өөр эсвэл илүү ажил хийхийг санал болгох, шаардах тохиолдол гарч байсан уу?	тийм	үгүй
	Хэрэв тийм бол ямар ажил хийхийг санал болгосон бэ?		
15.	Таны иргэний бичиг баримтууд өөрт тань бий юу?		
16.	Та ажил олгогчдоо эсхүл таныг ажилд зуучилсан хүнд өртэй юу?		
17.	Та хийж буй хөдөлмөрийнхөө хөлсөнд хэдэн төгрөг авдаг вэ?		
	Ажил олгогч тантай анх тохирсны дагуу цалингаа бүрэн олгодог уу?		
18.	Таны олсон орлогоос хувь авдаг хүн бий юу?	тийм	үгүй
	Хэрэв тийм хүн байгаа бол хэд, хэдэн хувиар нь хуваадаг вэ?		
	Танд оногдох хувь таны амьдралд хүрэлцээтэй байдаг уу?		
19.	Таныг амьдарч байгаа орон байрнаасаа гарахыг хориглох тохиолдол гарч байсан уу?		
	Хэрэв тийм бол та тухайн үед ямар арга хэмжээ авсан бэ?		
20.	Хүссэн үедээ нутаг руугаа буцах боломж байсан үү?		
Тэмдэглэл:			

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайдын 2022 оны 01 сарын 05 өдрийн А/57
дугаар тушаалын гуравдугаар
хавсралт

ХҮН ХУДАЛДААЛАХ ГЭМТ ХЭРГИЙН ХОХИРОГЧИЙГ ШААРДЛАГАТАЙ ДЭМЖЛЭГ ТУСЛАЛЦАА ҮЗҮҮЛЭХ, ХОЛБОН ЗУУЧЛАХ

Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчид шаардлагатай дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, холбон зуучлахдаа дараах үе шатыг баримтлана. Үүнд:

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ